

Programmaschema BA Taalwetenschap

Traject Taalbeschrijving

2^e jaar:

semester	Cursusnaam	ECTS	Niveau
I	Beschrijvende taalkunde I	5	200
I	Historische taalkunde II	5	200
I	Wetenschapsfilosofie	5	200
I	Trajectgebonden keuzeruimte*	15	
	Totaal ects 1e semester	30	
II	Beschrijvende taalkunde II	5	300
II	Antropologische taalkunde	5	300
II	Taaltypologie	5	300
II	Trajectgebonden keuzeruimte*	15	
	Totaal ects 2e semester	30	

* In de trajectgebonden keuzeruimte van 30 ects kunnen studenten kiezen voor (een combinatie van) vakken uit de volgende categorieën:

- relevante contacttalen voor de regio die de specifieke interesse van de student geniet
- cultuurvakken mbt de regio die de specifieke interesse van de student geniet
- relevante vakken uit de andere tracks van de opleiding
- een buitenlandsemester (evt. met bijbehorend veldwerk)

De individuele invulling van deze keuzeruimte wordt vooraf ter goedkeuring voorgelegd aan de examencommissie.

3^e jaar:

semester	Cursusnaam	ECTS	Niveau
I	Werkgroep Veldwerk I	5	300
I	Taaldocumentatie	5	300
I	Capita selecta	5	400
I	Keuzeruimte	15	100-300
	Totaal ects 1e semester	30	
II	Werkgroep Veldwerk II	5	400
II	Keuzeruimte	15	100-300
II	BA-eindwerkstuk	10	400
	Totaal ects 2e semester	30	

Cursusbeschrijvingen

Tweede jaar

Beschrijvende taalkunde I

In dit college wordt de diversiteit in vormelijke systemen van de talen van de wereld onder de loep genomen. Hierbij wordt ingegaan op de problemen en resultaten van de beschrijvende analyse van

onderwerpen als toon en accent, harmoniesystemen, non-concatenatieve morfologie en affixvolgorde. Bovendien worden de studenten getraind in het zelf analyseren van taalverschijnselen in hun onbekende talen. Hiervoor schrijven ze twee keer een werkstukje waarbij ze uit bestaande, weinig geanalyseerde taalgegevens een fonologisch en een (deel van een) morfologisch systeem destilleren.

Leerdoelen:

- Kennis van en inzicht in (een representatief deel van) de verscheidenheid aan fonologische en morfologische structuren in de talen van de wereld.
- Vaardigheid in het zelf maken van een beschrijvende fonologische en een beschrijvende morfologische analyse van hun onbekende talen.

Historische taalkunde II

In dit college wordt verder ingegaan op onderwerpen en problemen van het taalhistorisch onderzoek, met de nadruk op andere taalfamilies dan het Indo-Europees. Hierbij komen onderwerpen aan bod als het vaststellen van genetische relaties tussen talen, lexicostatistische methodes en subclassificatie. In de tweede helft van het college wordt nader ingegaan op vragen van taalverandering door taalcontact, waarbij onderwerpen als taalmenging, creolisatie en metatypie de revue zullen passeren.

Leerdoelen:

- Verdieping van inzicht en kennis van de methoden en resultaten van taalhistorisch onderzoek.
- Inzicht in de problematiek van taalhistorisch onderzoek buiten de Indo-Europese taalfamilie.
- Vaardigheid in de toepassing van verschillende historisch taalkundige methodes.

Wetenschapsfilosofie

In een reeks van hoorcolleges worden eerste enkele algemene thema's uit de wetenschapsfilosofie besproken, wordt vervolgens ingegaan op de eigen aard van de geesteswetenschappen, en komen uiteindelijk verschillende stromingen binnen de geesteswetenschappen vanuit filosofisch oogpunt aan bod--denk hierbij aan structuralisme, kritische theorie, hermeneutiek en postmodernisme.

Leerdoelen:

- inzicht in de aard van wetenschap in het algemeen en van de geesteswetenschappen in het bijzonder,

- kennis van de belangrijkste stromingen die in de debatten over de geesteswetenschappen een rol spelen of gespeeld hebben.

Beschrijvende taalkunde II

In dit college wordt de diversiteit in (morfo)syntactische systemen van de talen van de wereld onder de loep genomen. Hierbij wordt ingegaan op de problemen en resultaten van de beschrijvende analyse van onderwerpen als nominale classificatie, casus en transitiviteit, tijd, aspect en modus, evidentialiteit, discourse partikels en constituentenvolgorde. Bovendien worden de studenten verder getraind in het zelf analyseren van taalverschijnselen in hun onbekende talen. Hiervoor schrijven ze twee keer een werkstukje waarbij ze uit bestaande, weinig geanalyseerde taalgegevens twee aspecten van de (morfo)syntactische taalstructuur destilleren.

Leerdoelen:

- Kennis van en inzicht in (een representatief deel van) de verscheidenheid aan (morfo)syntactische structuren in de talen van de wereld.
- Vaardigheid in het zelf maken van een deelbeschrijving van syntactische verschijnselen van onbekende talen.

Antropologische taalkunde

Taal is één van de belangrijkste dragers van de menselijke cultuur. Het ligt dan ook voor de hand dat er een wisselwerking tussen de taal van een bepaalde cultuurgemeenschap en de cultuur van een bepaalde taalgemeenschap bestaat. In hoeverre bepaalt bijvoorbeeld de talige verwoording van de ruimte (“hier”, “daar”) de manier waarop wij deze ruimte interpreteren, of, andersom, bepaalt onze interpretatie de manier waarop wij dit in taal verwoorden? In dit college staat de wederkerige relatie centraal tussen culturele antropologie en taalkunde. Daarbij gaat het vooral om de interactie van cultuurpatronen, taalgebruik en taalsysteem (taal, wereldbeeld en cognitie). Een en ander wordt toegespitst op de manier waarop de werkelijkheid wordt ingedeeld in verschillende talen, bijvoorbeeld in domeinen als kleur, ruimte, verwantschap, natuur, ziekte en emoties.

Leerdoelen:

- Kennis van de problemen en resultaten m.b.t. de belangrijkste domeinen van de antropologische taalkunde.
- Inzicht in de interactie tussen cultuurpatronen, taalgebruik en taalsysteem.
- Vaardigheid in de analyse van onderwerpen binnen de antropologische taalkunde, toegepast op niet-westerse talen.

Taaltypologie

Talen kunnen op verschillende manieren met elkaar vergeleken worden. Naast de vergelijking waarbij overeenkomsten en verschillen tussen talen uit de geschiedenis van deze talen worden verklaard, bestaat ook een type vergelijking dat juist a-historisch optreedt: de taaltypologie. Taaltypologie is dan ook de studie van significante niet-genetische overeenkomsten tussen talen, gebaseerd op een groot en representatief geacht sample aan talen van de wereld. In dit college worden eerst verschillende kwantitatieve en kwalitatieve methodes van taaltypologisch onderzoek voorgesteld, waarbij vragen als sampling (welke talen vergelijk je met elkaar), maar ook de resultaten van het onderzoek worden uiteengezet. Daarna worden zij aan de hand van een aantal concrete verschijnselen kritisch tegen het licht gehouden. Het belang van taaltypologie voor taalbeschrijving zal worden uiteengezet, maar ook het belang van taaltypologie voor algemene theorieën van menselijke taal zal aan de orde komen

Leerdoelen:

- Kennis van de belangrijkste stromingen binnen de taaltypologie.
- Kritisch inzicht in nut en nadeel van het taaltypologisch onderzoek.
- Vaardigheid in het herkennen en beoordelen van significante overeenkomsten tussen talen.

Derde jaar

Werkgroep Veldwerk I

In dit college dienen studenten aangeleerde analytische vaardigheden toe te passen op basis van materiaal verzameld in veldwerksessies onder begeleiding van een docent(e) met een spreker van een minder courante niet-westerse taal. Het gaat er met name om nieuwe problemen te formuleren die uit deze analyse voortkomen en vragen voor te leggen aan de informant die hierover uitsluitsel kan geven. De koppeling tussen analyse en veldwerk is essentieel. Een tweede belangrijke vaardigheid die in dit werkcollege aangeleerd wordt is het beseffen wat er allemaal mis kan gaan door fouten in de interpretatie van beide kanten.

De keuze van de taal hangt veelal af van toevallig in Nederland aanwezige en beschikbare sprekers. De voorkeur gaat daarbij uit naar veldwerk op een nog niet eerder beschreven of slechts gedeeltelijk bestudeerde taal. We proberen ook een taal te kiezen die fonetisch niet al te moeilijk is, zodat niet alleen fonologie maar ook morfologie en syntaxis aan bod komen. Tijdens de afzonderlijke wekelijkse bespreking van de verzamelde gegevens wordt aan een analyse gewerkt van structurele kenmerken van de betreffende taal.

Bij het college gaan we er vanuit dat de deelnemers de vaardigheden in de elementaire taalkundige analyse onder de knie hebben en dus een basiskennis hebben op het terrein van articulatorische fonetiek, fonologie, morfologie, semantiek en syntaxis. Wat het werkcollege hieraan toevoegt, is het leren toepassen van deze vaardigheden op eigen verzameld materiaal en het leren ontlocken en interpreteren van taaluitingen die uitsluitel geven voor analyses.

Leerdoelen:

- Kennis van de basistechnieken van taalkundig veldwerk.
- Inzicht in de praktijk van taalkundige analyse op basis van eigen verzamelde gegevens.
- Vaardigheid in basaal taalkundig veldwerk op een onbekende taal.

Taaldocumentatie

De laatste jaren is een kleine boom ontstaan in de documentatie van met name bedreigde en uitstervende talen. In dit college wordt ingegaan op een aantal centrale onderwerpen op dit terrein: technische aspecten, de ethische kant van taaldocumentatie, de relevantie van taaldocumentatie voor de taalgemeenschap en de rol van taaldocumentatie in taalrevitalisatie. Bovendien wordt de verhouding tussen taalbeschrijving en taaldocumentatie bediscussieerd. De student krijgt inzicht in de internationale netwerken van taaldocumentatie en hun functioneren.

Leerdoelen:

- De student heeft kennis van de meest recente ontwikkelingen op het gebied van het vastleggen van talen.
- Heeft inzicht in de urgentie van taaldocumentatie.
- Heeft kennis van en begrip voor de ethische kanten van taaldocumentatie.

Capita selecta

In dit college worden wisselende onderwerpen behandeld die relevant zijn voor de beschrijvende taalkunde. Hierbij zal zo veel mogelijk worden aangesloten bij lopend onderzoek van de docenten en de specifieke regionale en thematische belangstelling van de studenten.

Leerdoelen:

- Verdieping van het inzicht in de beschrijvende analyse van talen door blootstelling aan lopend onderzoek.
- Inzicht in actuele ontwikkelingen binnen de beschrijvende taalkunde.

Werkgroep Veldwerk II

Dit college sluit aan op Taalkundig Veldwerk I. In dit gedeelte formuleren de studenten een eigen studieonderwerp binnen de in het eerste college bestudeerde taal. Door middel van zelfstandige sessies met de spreker werken zij dit onderwerp uit. Op basis van deze gegevens schrijven zij dan een eindverslag. Dit eindverslag dient weer als een voorbereiding op het BA eindwerkstuk, dat –indien niet anders door de examencommissie toegestaan– aansluit bij het veldwerkcollege.

Leerdoelen:

- Inzicht in de procedures en complicaties bij het doen van veldwerk op een onbekende taal, m.n. bij het doen van onderzoek met enige diepgang.
- Vaardigheid in het zelfstandig uitvoeren van basaal taalkundig veldwerk op een onbekende taal.